गौरादह नगरपालिकाको बार्हौं नगरसभामा नगर प्रमुख श्री छत्रपति सुबेदीले प्रस्तुत गर्नुभएको आ.व ०८०\०८१ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्र स्थापना भए पछि स्थानीयतहको दोस्रो निर्वाचनवाट निर्वाचीत गौरादह नगरपालिका का हामी निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुले एक वर्ष पार गरी १२ औ नगरसभामा उपस्थित भएका छौ।

यस अवसरमा म हाम्रो मुलुकको लोकतान्त्रीक आन्दोलनमा जिवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रन्द्वाजली अर्पण गर्दछु।हामी गौरादह नगरको विकास र समृद्विका लागी जिम्मेवार प्रदान गर्नुहुने गौरादहवासी जनसमुदाय प्रति आभार व्यक्त गर्दै नगर सभाका सबै सदस्यहरु लाई हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

मूलुक नै आर्थिकरुपमा संकटासन्न अवस्था बाट नियमित लय तर्फ फर्केको होकी जस्तो अवस्थावाट हामी र हाम्रो नगरपालिका पनि अछुतो छैन।सोहि धरातालमा उभिएर बाह्रौ नगरसभामा उपस्थित भएर आ.व ०८०\०८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा यसको पृष्टभूमि र चालु आ.वको हाल सम्मको अवस्था विवेचन गर्न सान्दर्भिक ठान्दछु।

हामी निर्वाचित भएर आएको पहिलो बर्ष बाटै नगरपालिकालाई योजना ढगंवाट संचालन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम अनुसार स्रोत साधन अनुसार सवै पक्ष र क्षेत्रको समानुपातिक र दिगो विकास उन्मुख भएको छ। वितरण मुखी भन्दा परिणाममुखी कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रयासका बावजुद पनि अझै व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ।

नगरसभाका सदस्यज्युहरु,

चालु आ.व ०७९\०८० को वजेट नीति तथा कार्यक्रमको छोटो समिक्षा गर्न चाहन्छु।

चालु आ.व का लागी ११ औ नगर सभावाट संसोधन वाट स्विकृत अनुमानित वजेट ७६ करोड ३२ लाख ६ हजार ८ सय १३ रुपैया रहेकोमा संघिय तथा प्रदेश सरकारको विषयगत सर्शत अनुदानमा थप पनि वि.स. २०८० आषाढ ५ गते सम्म मसान्त सम्ममा ६७ करोड ९६ लाख २३ हजार ८ सय १० रुपैया ५३ पैसा हुन पुगेको देखिन्छ भने खर्चको प्रतिशतलाई हेर्दा कुल खर्च प्रतिशत ७०.१६ प्रतिशत रहेको छ जस मध्ये पूजिगत खर्च ६६.७ प्रतिशत रहेको छ भने चालु खर्चको प्रतिशत ७२.५९ रहेको छ।चालु आ.व को आ.वको अन्त्य सम्म कुल खर्च ८५ प्रतिशत भन्दा बढी हुने अनुमान गरिकएकोछ।

नीति तथा व्यवस्था तर्फ हेर्दा चालु आ.व का नीतिहरु कार्यक्रमहरू आवधिक योजना, क्षेत्रगत तथा विषयगत रणनीति सँग आवद्व गरी स्रोतको सुनिश्चितता गर्ने प्रयासलाई संस्थागत तथा प्रणालीगत रुपमा चालु आ.व मा गरीएका प्रयासले आउने आ.व देखी परिणाम देखीने र अनुभूति हुने आशा विश्वास लिन सकिन्छ।

अब म आ.व ०८०\०८१ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका प्रमुख नीतिगत आधार र मार्ग निर्देशन प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

- नेपालको संविधानले निर्देशित गरेको स्थानीय तहको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी प्राथमिकताहरु,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ का नीतिगत व्यवस्था र प्राथिंकताका आधारहरु,
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्तय आयोग ऐन २०७४ को नीतिगत व्यवस्था तथा प्राथमिकता,
- अन्तर सरकारी वित्तिय व्यवस्थापन ऐन २०७४ ले गरेका नितिगत व्यवस्था,
- स्थानीय तहको बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शनले निर्देष्ट गरेको बार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमाका आधारहरु,
- नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय बाट प्राप्त समानिकरण अनुदान र राजश्व वाडफाडको सिलिङ सहितको मार्गदर्शन,
- संघ र प्रदेश सरकार वाट प्राप्त अन्य मार्गदर्शन एवंम निर्देशन र सुझाव,
- संघिय अवधीक योजनाले गरेका लक्ष्य एवम उद्येश्यहरु
- संघिय सरकारले अन्तराष्ट्रिय रुपमा प्रतिवद्वता जाहेर गरेका प्रतिवद्वताहरु,
- नगरपालाकाको आवधिक योजना तथा विषय र क्षेत्रगत रणनीति तथा जनस्तरको सुझाव र प्रतिवद्वताहरु

नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

अब म आगामी आ.ब. ०८०\०८१ का लागी क्षेत्रगत नीति कार्यक्रम तथा आधारहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु।

आ.व. २०८०\०८१ का लागी प्रस्ताव गरिएका नीति योजाना कार्यक्रममा भौतिक पूर्वाधार, सामजिक विकास, कृषि विकास, सुशासन सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा क्षमता विकास र वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन आदिलाई प्राथमिकता दिईएको छ। जुन तपसिल अनुसार रहेका छन।

क. भौतिक पूर्वाधार विकास

१. <u>सडक यातायत एंव आवास</u>

- क्रमागत रुपमा निर्माण कार्य भईररहेको, निर्माण कार्य पूरा भईनसकेका निर्माणधिन योजनाहरुलाई प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिईनेछ।
- नगर क्षेत्रका सबै मुख्य बजार जोड्ने सडकहरुलाई र नगरभित्रका सबै वडाहरुको मुख्य सडकहरु नगरपालिकाको मूख्य प्रशासनिक भवन लाई जोड्ने सडकहरुलाई क्रमश कालोपत्रे गरिनेछ।
- नगरक्षेत्र भित्रका सबै मुल सडकहरुको स्तरवृद्वि गरीनेछ।
- मुख्यबजारलाई जोड्ने सकडको दुबै तर्फ ढल निकास सडक निर्माणको अभिन्न अंग बनाईनेछ।

- आगामी दुई आ.व. भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने गरी आर.सि.सि. पुल तथा कलभर्ट निर्माण कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिई बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- स्थानीय उपभोक्ताहरुको २५% वा सो भन्दा बढि लागत साझेदारी हुने योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिईनेछ।
- भौतिक पूर्वाधार निर्माण तर्फ १० लाख भन्दा कम लागतका योजनाहरु वडा स्तरिय र सो भन्दा माथिका योजनाहरुलाई नगर स्तरिय योजनाको रुपमा वर्गीकरण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।
- ठूला औजार उपकरण प्रयोग नहुने रु. १५ लाख सम्म रकम विनियोजन भएका योजनाहरुलाई प्रकृतीहेरी उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण कार्य गर्ने गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- आगामी आ.व ०८०\०८१ को लागी भौतिक पूर्वाधार तर्फको कार्यक्रम निर्माण गर्दा प्रत्येक वडामा कम्तिमा २ वटा नगरस्तरिय योजना समावेश गर्ने निती लिईनेछ ।
- वडा नं. २ र ९ लाई जोड्ने कृष्णे खोलामा सिङ्गललेनको पक्की पुल निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने गरी स्रोतको व्यवस्थापन मिलाईनेछ।
- वडा नं. ८ र छिमेकी गौरिगञ्ज गाउँपालिका वडा नं. ६ लाई जोड्ने गेउरीया खोलाको निर्माणधिन ट्रस व्रिजको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका वस्ती वाट नजिकको बजार केन्द्र र छिमेकी गाउँपालिका बाट गौरादह नगरका मुख्य वजार क्षेत्र आवतजावत गर्ने सडकहरुमा सधै यातायतका साधन चल्न सक्ने योग्य बनाईनेछ।
- गौरादह क्षेत्र भित्र पायक पर्ने स्थलमा बसपार्कका लागी जग्गा खोज्ने कार्य गरीनेछ।

२. <u>शहरी विकासका पूर्वाधार तथा भू-उपयोग र संरक्षण</u>

- नगरपालिक अन्तर्गत रहेका वडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य केन्द्रहरु र सामुदायिक विद्यालयहरुलाई घेरावार गरिनेछ।
- दैनिक तथा साप्ताहिक हाट बजार व्यवस्थापन गर्ने कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयनका लागि वडा वडा मा पठाई सकीएकोछ वडाको पहलमा बजार व्यवस्थापन समिति निर्माण गरि उक्त समिती मार्फत स्थानीय हाट बजारहरुलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।
- नगर क्षेत्र भित्र निर्माण हुने सबै प्रकारका घरहरुको नक्सापास गरेर मात्र बनाउने कार्य काडाईका साथ लागु गरिनेछ।
- नक्सा स्वीकृत गरि घर बनाउँने प्रावधान भन्दा पहिला बनेका र नक्सा स्विकृत नगरी बनाईएका घरहरुको विवरण संकलनको कार्य अन्तिम चरणमा रहेकोले उक्त कार्य सम्पन्न गरी ५ लाख सम्म मूल्याङ्कन हुने घरहरुको नक्सा निर्माण गरी अभिलेखीकरण गर्न आउँदा अभिलेखिकरण सेवा शूल्क ९०% छुट दिईनेछ।
- नेपाल सरकारको भूउपयोग नीति अनुसार नगरपालिकाको भूउपयोग तथा वर्गिकरण कार्य सम्पन्न गरी सो अनुसार भए\ नभएको एकिन गर्न र सुधारका लागी नक्सा सहित सबै वडा कार्यालयहरुमा

पठाइसकिएकोछ। चालु आ.व को अन्त्य सम्ममा सबै वडाहरुबाट सुधार गर्नु पर्ने भए सो विवरण प्राप्त गरी भू-उपयोग वर्गीकरणको नक्सालाई अन्तिमरुप दिई मालपोत तथा नापी कार्यालयहरुलाई समेत उपलब्ध गराईनेछ।

- नगर पूर्वाधारका योजनाहरु निर्माण गर्दा अपाङ्गमैत्री बनाईनेछ।
- साबिक महारानीझोडा लगायत गौरादह नगरपालिका भित्रका जग्गा सम्बन्धी समस्या समाधानका लागी भूमि आयोग जिल्ला समिति सँग समन्वय गरी गौरादह नगरपालाकामा नै सम्पर्क कार्यालय खोली भईरहेका कार्यलाई आगामी आ.व भित्र पूर्णता दिईने पहल गरीनेछ।
- नगरपालिका को पूर्वाधारहरुमा विभिन्न वित्तय उपकरण तथा श्रोत परिचालन गर्ने नगर विकास कोषमा यस नगरपालिकको स्वामित्व रहने गरी आवश्यक प्रवन्ध मिलाईनेछ।

३. <u>उर्जा विकास तथा उपयोग</u>

- राष्ट्रिय प्रशारण लाईन नपुगेका स्थानहरु विधुतिय सेवा पुऱ्याउन र संचालन गर्ने तथा सडक वीचमा परेका विधुत पोल व्यवस्थापन गर्ने विधुत प्राधिकरण सँग सहकार्य गरीनेछ।
- टोल विकास संस्था अगुवाईमा सडकबत्तीको नियमित मर्मत सुधार र विधुत महसुल स्थानीय उपभोक्ताहरुले नै व्यहोर्ने गरी सडक बत्ति जडा गर्ने नीति लिईनेछ।
- नविकरणीय उर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन र प्रवर्द्वन गरिनेछ।
- परम्परागत उर्जाका श्रोतहरु गुईठा, दाउरा आदिको प्रयोगलाई न्यूनिकरण गरिनेछ।
- पेट्रोलिय पदार्थबाट प्राप्त हुने उर्जा खपतलाई न्यूनिकरण गर्न नविकरणीय उर्जा र विधुतीय उर्जाको प्रयोग लाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

ख. <u>आर्थिक निती</u>

१. <u>पर्यटन विकास तथा प्रवर्द्धन</u>

- गौरादह बजारमा रहेको पोखरी लाई डि.पि.आर वमोजिम सौदर्यीकरण गरि पर्यटकीय गन्तव्य स्थालको रुपमा विकास गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिनेछ ।
- गौरादह नगरपालिका भित्र रहेका पर्यावरण, कृषि प्रणाली, संस्कार सस्कृतीलाई पर्यटन सँग आवद्व हुने गरी कार्यक्रमहरु संचालन गर्न सहजीकरण गरीनेछ।
- पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पहिचान, विकास विस्तार र गन्तव्य स्थलहरु संरक्षण सम्बद्ब गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्थानिय कला संस्कृति सहितको होम स्टे संचालनका लागि सहयोग गर्ने नीति रहनेछ।
- स्थानिय कला संस्कृति तथा चाड पर्वहरुलाई जीवन्त राख्न आवश्यक सहयोग गरिने छ।

२. <u>कृषि तथा पशुपन्छी र सिचाई</u>

- कृषि कार्यका लागि महत्वपूर्ण सिचाई सुविधा विस्तारका लागी हाल भईरहेको सिचाईका श्रोतहरु तथा कुलो-पैनी मर्मत संभार र व्यवस्थापन गरी अधिकतम उपयोगी बनाईने छ।
- नगरक्षेत्रका सतहमा पानीका स्रोत भएका स्थानहरुवाट सिचाई सुविधा विकास र विस्तारका लगी संभाव्यता अध्ययान गर्ने\गराईने छ।

- कृषि योग्य जमिनको पहुँचलाई ध्यानमा राखी कृषि विधुतीकरण मार्फत पाँच वर्ष भित्र सतह सिचाँईवाट सिँचित हुन नसक्ने क्षेत्रमा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको उपयोग गरी सिंचाई सुविधा पुर्याईनेछ ।
- उन्नत विउविजनको सुलभ व्यवस्थापन गरिनेछ।निशुल्क माटो परिक्षणको सुविधा उपलब्ध गराईनेछ।
- कृषि सहकारीलाई प्रवर्द्वन गर्ने र कृषि उत्पादनलाई मुल्य श्रृंखलाको आधारमा बजार सँग आवद्व गरिनेछ।
- पोषणयुक्त खाद्य सुरक्षाका लागि कृषिजन्य उत्पादनको आयात प्रतिस्थापन गर्ने कृषि सहकारी, सामुहिक खेती प्रणाली वाट अभियान संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।।
- हाल वडा नं. ४ र ५ मा संचालनमा रहेको सामुहिक खेती प्रणालिको अवधारणालाई अरु वडाहरुमा पनि विकास र विस्तार गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- कृषक समुहलाई कृषि यान्त्रीकरण कार्यक्रम आबद्ध गर्ने नीति लिईनेछ।
- कृषिकार्य र पशुपंक्षी पालन कार्य आधुनिकिकरण गर्दै सम्भाव्यताका आधारमा पकेट क्षेत्र जस्ता कार्यक्रमहरु कृषि ज्ञान केन्द्र, प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण र पशु विज्ञ केन्द्रहरु सँग सहकार्यमा व्यवसायमूलक कार्यमा परिणत गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- कृषि प्राविधीक खेतबारीमा र पशुपंछी सेवा प्राविधिक गोठ, खोरमा नै पुगी सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ।
- कृषि प्रणालीलाई वैज्ञानिकिकरण गर्न स्वदेशी तथा विदेशी सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु सँग सहकार्य गरी कृषि अनुसन्धानको कार्य गर्न चाहने कृषि वाली उत्पादन सँग सम्वन्धीत संस्थालाई सहयोग र सहजिकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरीन्छ।
- कृषि यान्त्रिकरणका लागी कृषि सहकारी वा कृषक समुहहरु सँग एकै थलोवाट कृषि उपकरणहरु न्यूनतम भाडा दरमा पाउने गरी संञ्चालन व्यवस्थापन गर्नलाई सहकारी संस्था तथा गैर सरकारी निकायहरु सँग समन्वय गरी आवश्यक सहयोग गरिनेछ।
- प्राङ्गारीक कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति रहनेछ।
- नगरपालिकालाई दुध र मासुमा आत्मनिर्भर बनाउन पशुपंक्षी व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरीनेछ।
- पशु विमा र वाली विमा कार्यक्रमलाई नगरक्षेत्र भित्र प्रभावकारी वनाईनेछ।
- कृषि विकास यान्त्रीकरण तथा पशुपक्षि सगँ सम्बन्धित कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा संघिय अनुदानका कार्यक्रमहरु संघिय कार्यविधि र प्रदेश अनुदानवाट संचालन गरिने कार्यक्रमहरु र निशर्त अनुदान र आन्तरिक श्रोत वाट तयार गरिने कार्यक्रमहरु प्रदेश कार्यविधिमा उल्लेख भए अनुसार संचालन गरिनेछ।
- गह्रा सुधार तथा चाक्लाबन्दी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ, जसकालागी प्रति हेक्टर रु १० हजार प्रोत्साहन स्वरुप उपलब्ध गराईनेछ ।
- स्थानीय रुपमा उत्पादित हाईब्रिड विउ मकैको खेती प्रदर्शनी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

- हाईब्रिड उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- जाईका नेपाल सँगको सहकार्यलाई निरन्तराता दिईनेछ।
- कृषि विषयमा अध्यायनरत विद्यार्थीहरुलाई कृषको खेतवारी नै सिकाई स्थलको रुपमा प्रयोग गर्नेगरी आवद्व गरिनेछ।
- कृषि विषयमा अध्यायनरत विद्यार्थिहरुलाई स्थानीय कृषक, कृषक समुहहरु सँग सहकार्य गरी कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- फलफुल खेती, करेसाबारी, फुल बगैचा, कन्दमूल र मसालाबाली विकासका लागी प्रोत्साहन गरिनेछ।
- बाझाँ जमिनहरु उपयोग हुने गरी सहकारी\सामुहिक खेती प्रवर्दन कार्यक्रम संचालन गर्न प्रात्साहित गरिनेछ।
- पशु विमा कार्यक्रम संचालन गर्दा तिर्नु पर्ने प्रिमियम वापतको रकम नगरपालिकावाट ५०% कृषकवाट २५% र सहकारीवाट २५% हुने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- पशुनश्ल सुधार कार्यक्रम गुणस्तरिय र विश्वसनिय बनाउँदै लगिनेछ।
- पशु वस्तुको नस्लसुधार का लागि कृतिम गर्भादान गराउँनने व्यक्तिहरुले नगपालिका मा सुचीकृत भई स्वीकृति लिनु पर्नेछ।
- पशु वस्तुको EI गर्दा प्रति पशु वस्तु लाग्ने शुल्कको निर्धारण गरि किसानहरुले तिर्नु पर्ने सेवा शुल्कमा सहयोग गर्ने निती अबलम्बन गरिनेछ ।
- वडा न. ६ कोहवारामा निर्माणाधिन दुग्ध सङ्कलन केन्द्र संचालनमा ल्याउन सहयोग गरिनेछ ।
- गौरादहलाई माछा निर्यात गर्ने नगरपालिकाको रुपमा विकास गर्न माछा क्षेत्र निर्माण गर्न निजी तथा सार्वजनिक पोखरीहरुलाई प्रवर्द्वन तथा व्यवसायिकरण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
- मौरीपालनको संभाव्यता पहिचान गरी मौरीपालन खेतीलाई प्रोत्साउन गरीनेछ।
- कुकुर नियन्त्रणका गर्न वध्याकरण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- माछा, मासु पसल सुधार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- कृषिउपज बजारहरुलाई क्रमस व्यवस्थित गर्दै लागिनेछ।
- कन्काई नहरको सिंचाई क्षेत्रको नहरमा पानीको उपलब्धता भए \ नभएको सुनिश्चित नगरी भूमिगत सिंचाई र स्यालोटुवेल तथा पम्म निर्माणमा नगरपालिकाले आर्थिक तथा प्रविधिक सेवा उपलब्ध नगराउँने निती लिनेछ ।

३. <u>सहकारी, उधोग र श्रम तथा रोजगारी श्रृजना</u>

- सहकारी संस्थाहरुको नियमित अनुगमन, निरिक्षण मूल्याङ्कन तथा नियमन गरिनेछ।साथै नगरपालिका भित्र कार्य क्षेत्र भएका सहकारी सस्थाहरु मध्ये नगरपालिकामा नियमित सुचिकृत नभएका, नियमित लेखापरिक्षण विवरण नबुझाएका, संचालन नदेखिएका निश्कृय सहकारीहरुको दर्ता खारेजीको प्रकृया अगाडी वढाईनेछ।
- एकै प्रकृतिका दुई वा दुई भन्दा वढी सहकारी संस्थाहरु एकिकृत हुनका लागी प्रोत्साहन गरिनेछ।

- लघुउद्यमलाई प्रविधी हस्तान्तरणको कार्यक्रम संचालन गरीनेछ।
- लघुउद्यम विकासका लागी उद्यमीहरुको स्तरउन्नतीका लागी एडभान्स तालिम संचालन गरिनेछ।
- नयाँ लघुउद्यमी सिर्जना गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- गौरादह नगरपालिका भित्रका लघु उद्यमीहरुको सहजताका लागी लघु उद्यमी डेक्स खडा गरी संचालन गरिनेछ।
- महिला लघु उद्यमीहरुलाई C.T.E.V.T को पाठ्यक्रम अनुसारको सिप सिक्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- गौरादह नगरपालिकामा रहेक साना उद्योगहरु र स्थानीय फर्निचर ऊधोग लाई आवश्यक पर्ने स्थानीय कच्चा पदार्तको सहज आपूर्ति गर्न गराउँन सरोकारवाला निकायहरु संग समन्वय गरिनेछ ।
- गौरादह नगरपालिका क्षेत्र भित्रका उद्यमीहरुको प्रकार अनुसारको सिप विकास तालिमका लागी पठ्याक्रमको निर्माण गर्न CTEVT लाई अनुरोध गरिनेछ।
- बैदेशिक रोजगारमा जान चाहने र भईरहेका ब्यक्तिहरुलाई श्रम स्वीकृका लागि गरिने online आवेदनको गर्ने व्यवस्था कार्यालयवाट मिलाईनेछ।
- वैदेशिक रोजगारवाट आफ्नो ठाउ फर्की आएका व्यक्तिहरुको लगत संकलन गरी उनिहरुको ज्ञान सिप आफ्नै ठाउमा प्रयोग गर्न पहल गरिनेछ।
- श्रममा महिलाको समान ज्यालाको हक कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति रहने छ ।
- गौरादह नगरपालिका क्षेत्र भित्रका उद्योगहरुमा कार्यरत कामदारहरुको विवरण संकलन गरिनेछ।
- गरिव घर परिवार तथा व्यक्तिहरुको तथ्याङ्क संकलन गरि गरिव परिचय पत्र वितरणमा समन्वय गरिने छ।
- नगरक्षेत्र भित्रका वेरोजगारहरुलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा आवद्व गरी न्यूनतम रोजगारी सृजना गरिनेछ।
- सिपमुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरी स्वरोजगार हुन सक्ने अवस्था सृजना गरिनेछ।
- बेरोजगारहरुलाई स्वरोजगारी श्रृजनाका लागि सिप विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीति लिइनेछ।
- रोजगार सूचना केन्द्रको सुढृढिकरण र वैदेशिक रोजगारीमा जानेहरुका लागि सिप बिकास र सहजिकरण गर्ने नीति लिइनेछ।
- युवा स्वरोजगार कोष लगायतका संस्थाहरु सँग सहकार्य गर्ने नीति रहने छ ।
- मजदुरहरुलाई कार्यस्थलमा कार्य सुरक्षाका लागी व्यवसायिक सुरक्षाजन्य सामाग्रीहरु प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
- परम्परागत सिप बाट संचालित लोप उन्मुख स्थानीय उद्यम व्यवसायहरु विकास विस्तार गर्दै व्यवसायीकरण लैजाने निती रहनेछ ।

ग. सामाजिक विकास

१. <u>शिक्षा, युवा तथा खेलकुद</u>

- मापनयोग्य सूचकका आधारमा विद्यालयको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुका कक्षा कोठाहरुलाई क्रमशः वाल मैत्री र प्रविधि मैत्री बनाईनेछ।
- आधारभूत तहको लागी स्थानीय तहको पाठ्यक्रम निर्माण गरि सबै विद्यालयहरुलाई उपलब्ध गराईसकिएकोछ।एक पटकका लागी पाढ्यसामाग्री छपाई गरी सामुदायीक विद्यालयलाईहरु उपलब्ध गराईनेछ र अर्को शैक्षिक बर्ष देखी पाठ्यपुस्तक अनुदान भित्र आवद्व गरिनेछ।
- सस्थागत विद्यालयहरुले पाढ्यक्रमका आधारमा पाढ्यपुस्तक आफै व्यवस्था गर्नुपर्नेछ।
- विद्यालय उमेर समुहका सबै बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भर्नाका लागी वडा शिक्षा समितिले विद्यालयको क्षेत्राधिकार भित्रका वालवालिकाहरुलाई विद्यालयमा प्रभावकारि भर्ना अभियान संचालन गर्ने गराउँने निति अबलम्बन गरिनेछ।
- बालवालिकाहरुलाई विद्यालयमा भर्ना गर्दा जन्म दर्ताका साथै खोप कार्डलाई अनिवार्य गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधीकारी र शिक्षकका छोराछोरीहरुलाई सामुदायिक विद्यालयमै पढाउँन अनिवार्य गर्न गराउँन वडा शिक्षा समितीले आवश्यक व्यवसथा मिलाउँने निती रहनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको नाममा दर्ता कायम रहेको जग्गाको लिज, भाडा, ठेक्कामा दिएको तथा भवनहरुको आम्दानीलाई समय सापेक्ष पुनर्विचार गरी पुःन मूल्यांकन द्धारा व्यवस्थित गरि विद्यालयको नियमित आम्दानी लाई समयसापेक्ष बनाउँ विद्यालय व्यवस्थापन समिती र वडा शिक्षा समितिलाई जिम्मेवार बनाईनेछ।
- विद्यार्थी संख्याका आधारमा तोकिएको न्यूनतम विद्यार्थी संख्या नभएका विद्यालयलाई नजिकैको विद्यालयमा समायोजन तथा कक्षा घटाउँने र प्रत्येक वर्ष दरवन्दी मिलान कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयमा रहेको इ-हाजिरीलाई ब्यवस्थित गरी सूचना प्रविधि सँग आवद्ध गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई जिम्मेवार बनाईनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न तथा विद्यालयका असल अभ्यासहरुको आदान प्रदान गर्न नगरपालिका भित्र मितेरी विद्यालय कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- इ.सि.इ.सि. द्धारा सञ्चालित कार्यक्रमलाई नगरका सबै विद्यालयहरुमा क्रमश बिस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- विद्यार्थीको सर्वाङ्गीण विकासका लागि शिक्षण सिकाईमा आधारित भएर अतिरिक्त क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
- कक्षा ५ र ८ को वार्षिक परीक्षा नगरपालिका द्धारा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरशिक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुलाई शिक्षण सिकाईमा आधारित शिक्षण तालिमलाई आवश्यकता अनुसार क्रमश संचालन गरिनेछ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरिनेछ।
- विद्यालयहरुमा जुनियर रेडक्रस सर्कल, बालक्लव र स्काउटलाई परिचालन गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुको कक्षा ५,८ र १० को विषय विज्ञ द्धारा स्तरमापन परीक्षा सञ्चालन गर्न विद्यालयहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। ।
- विद्यालयहरुमा लागूपदार्थ तथा दुर्व्यसनी विरुद्धका अभियानहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- एक विद्यालय एक करेसाबारी कार्यक्रमलाई कृषि प्रसार कार्यक्रम सँग आवद्व गरी विद्यालयहरुको छनौट गरी अगाडी वढाईनेछ।
- प्राविधीक शिक्षा परिषद् (C.T.E.V.T) को पाठ्यक्रम अनुसारको प्रविधिक शिक्षा कक्षा ११ र १२ विद्यालयमा संचालन गर्न सहजीकरण गरिनेछ।
- शिक्षा क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न गौरादह नगरपालिकाको माध्यमिक तह सम्मको शिक्षा ऐन अनुसार प्रदान अद्यापकहरुको छनौट गरी कार्य सम्पादन सम्झौता लागु गरिनेछ।
- लोपउन्मूख, सिमान्कृत विपन्न वर्गका ए.सी.ई. पास गरेका ११,१२ कक्षा प्राविधिक बिषयमा अध्ययान गर्न चाहाने जेहन्दार विद्यार्थीकालाई सहज अध्यायन गर्न सक्ने अवस्था निर्माण गरीनेछ।
- आवश्यकता अनुसार शिक्षकहरुले विद्यार्थीहरुलाई यसरी सिकाउने भन्ने विषयमा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिई प्रशिक्षक उत्पादन गरी तालिमहरु संचालन गरीनेछ।
- विद्यालयहरुमा योग समिती गठन गरी सोको माध्यमवाट योग शिक्षालाई अतिरिक्त क्रियाकलाप सँग आवद्व गरिनेछ।
- सबै विद्यालयहरुको बार्षिक कार्यक्रम र कार्य योजना अनिवार्य रुपमा नगरपालिकाको कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ र उक्त कार्यक्रम तथा कार्य योजनाको आधारमा विद्यालयको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने गराउने नीति लिईनेछ।
- सबै संस्थागत विद्यालयहरु सँग गरीब तथा जेहन्दार विद्यार्थीलाई निःशूल्क तथा छात्रवृतीमा अध्ययन गर्ने व्यवस्था मिलाउन सहकार्य गरिनेछ।
- संस्थागत विद्यालयहरुमा भएको विविधतालाई न्यूनिकरण गर्दै विद्यालयले दिने सुविधामा एकरुपता ल्याउन पहल गरिनेछ।
- मौजुदा पुस्तकालयहरुको स्तर उन्नती गर्दै ई-लाईव्रेरीको रुपमा विकास गर्ने पहल गरिनेछ।
- गौरादह बहुमुखी क्याम्पसलाई विश्वविद्यालयको आङगिक क्याम्पस वनाउने प्रयत्न गरीनेछ।
- गौरादह बहुमुखी क्यापसमा अध्यायन गर्ने गौरादहमा स्थायी बसोबास गर्ने विपन्न परिवार छोरी बुहारी लाई मासिक शुल्क सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ

- वडा नं. ३ मा रहेको गौरादह उद्योग वाणीज्य संघ सँगको स्वामित्वमा रहेको सामुदायिक भवनलाई २० बर्षको लागी मासिक ५० हजार भाडा तिर्नेगरी लिजमा लिई उक्त भवनलाई कभर्डहलको रुपमा विकासित गरीनेछ।
- नगरमा हुने र नगरवाट प्रतिनिधित्व गर्ने खेलकुद कार्यक्रम नगर खेलकुद परिषदवाट संचालन हुने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- नगर खेलकुद परिषद्ले खेलाडी उत्पादनका लागी प्रत्येक वडामा खेलकुद कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिईनेछ।
- उपयुक्त स्थानमा संघिय\प्रदेश सरकार सँग सहयोग लिई रगंशाला निर्माणका लागी प्रयास गरीनेछ।
- एक वडा एक खेल मैदान, रङ्गशाला निर्माणका लागी निःशुल्क जग्गा प्राप्तीका प्रकृया अगाडि वढाईनेछ।

२. <u>स्वास्थ्य सेवा</u>

- संघिय सरकारले सबै पालिकाहरुमा सुविधा सम्पन्न अस्पताल निर्माण गर्ने कार्यक्रम अनुसार यस नगरपालिका वडा नं. १ मा जग्गा प्राप्त भई सकेककोले अस्पताल निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- गौरादह नगर अस्पतालमा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गौरादह नगरपालिका भरिका विपन्न वर्गका गर्भवती आमाहरुलाई Normal Delivery का लागी नगर असपतालसम्म ल्याईने र Normal delivery हुन सक्ने अवस्था नभए डाक्टरको सिफारिस अनुसार झापाको दमक, विर्तामोड, सुनसरीको धरान र मोरङ्गको विराटनगर सम्म अस्पतालहरुमा सुत्केरी गर्न गराउन लैजान निःशुल्क ऐम्बुलेन्स सेवालाई निरन्तरता दिई Home delivery लाई शुन्यमा झारिनेछ।
- बढी भन्दा बढी नगरबासीहरुलाई स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा आवद्व गर्न सचेतनामुलक तथा प्रोत्सहान हुने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुलाई एक पटक स्वास्थ्य विमा गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।साथै सेवा अवधी समाप्त भएका र छाडी जाने महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुलाई प्रोत्साहन रकम सहित विदाई गराईनेछ।
- गर्भवती महिलालाई बढिमा २ पटक सम्म सुत्केरी हुँदा सम्मका लागी उपलब्ध गराउदै आईएको पोषण खर्च रकम वितरण कार्यक्रमलाई स्वास्थ्य मन्त्रालयले निर्धारण गरेको पोटोकल अनुसार गर्भ जाँच गरेको आमा सुरक्षाकार्ड, बालबालिकाको खोपकार्ड र ३५ दिन भित्रको जन्म दर्तालाआवद्ध गरिनेछ।
- पूर्ण खोप, पूर्ण पोषण युक्त र पुर्ण संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ संचालन गर्ने गराइने छ।

- खोप केन्द्र र गाँउ घर क्लिनिक लाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको परिचालनवाट नागरिकहरुको स्वास्थ्य अवस्थाको अभिलेख व्यवस्थित गरिने छ।
- किशोरीहरु र महिलाहरुको संवेदनशिल रोग वारे चेतना, अभिमुखिकरण कार्यक्रम तथा स्वास्थ्य शिविर संचालनको व्यवस्था गरिनेछ।
- क्षयरोग मुक्त नगरपालिकाको घोषणाको लागि क्षयरोगीको सक्रिय खोजपडताल कार्यक्रम सवै वडाहरुमा संचालन गरिनेछ ।
- नसर्ने रोगहरु (उच्च रक्तचाप तथा मधुमेह रोग) एमलोडिपाईन ५ एम.जी. तथा मेटफर्मिन ५०० एम.जी.औषधीहरु नगरपालिकाका सवै स्वास्थ्य संस्थाहरु वाट निःशुल्क वितरण गरिनेछ।साथै सबै स्वास्थ्य संस्थाहरु बाट नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल अनुसारको औषधी निःशुल्क वितरण गरिनेछ।
- नसर्ने रोग नियन्त्रणको लागि आयूर्वेदिक चिकित्सा पद्धती बाट योग चिकित्सा,पंचकर्म लाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- नगर अस्पतालवाट आयूर्वेद चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने व्यवसथा मिलाईनेछ ।
- गौरादह नगरपालिकालाई पोषण मैत्री नगरपालिका घोषणाको लागि कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ र यसका लागी स्थानीय बाल मैत्री शासन कार्यक्रम सगँ आवद्व गरिनेछ।
- नगर अस्पताल बाट दिईने स्वास्थ्य सेवालाई स्तरन्नोती गरि स्त्री रोग र बालरोगको विशेषज्ञ सेवा सेवाको संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- पूर्णखोप यूक्त नगरपालिका घोषणा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- आमा तथा नवजात शिशु सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने तथा स्तनपाई आमाहरु लाई दुग्धवर्दक आयूर्वेदिक औषधि वितरण गरिनेछ ।
- प्रादेशिक आर्युवेद अस्पताल, लखनपुरको सहयोग तथा साझेदारीमा प्रत्येक वडावाट कम्तिमा ३ जनालाई जडिबुट्टी पहिचान र संरक्षण सम्बन्धी तालिम उपलब्ध गराईनेछ।
- हाल संचालनमा रहेको आरोग्य केन्द्र संचालनमा निरन्तरता दिईनेछ ।
- वडाहरुको स्वास्थ्य सुचकहरु पोषण सेवा, खोप सेवा, समुदायमा आधारित एकिकृत वालरोग व्यवस्थापन सेवाको, नवजात शिशु तथा आमा सुरक्षा कार्यक्रमको प्रगती ९० प्रतिशत पुर्याउनु अति आवश्यक देखीएकोले सो को प्रगतीलाई सम्बन्धित भौगोलिक कार्यक्षेत्रका स्वास्थ्य सेवाको कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन मूल्याङकनसंग आवद्ध गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्र वाट गौरादह नगरपालिकामा संचालित निजि क्लिनिक, १५वेड सम्मका अस्पताल, प्रयोगशाला, आयूर्वेदिक औषधालय, होमियोपैथिक औषधि पसल, फिजियोथेरापी क्लिनिक, दन्त क्लिनिकहरुलाई गौरादह नगरपालिकाको स्वास्थ्य ऐन तथा नियममावली अनुसार दर्ता गरी संचालन अनुमति प्रदान गरिनेछ ।दर्ता नहुने लाई बन्द गर्ने गराईने नीति रहनेछ।

- कुष्ठरोग र हातीपाईले रोग बाट हुने अपाङ्गतालाई न्यूनिकरण गर्न कुष्ठरोगी खोज पड्ताल कार्यक्रम संचालन गरिने तथा हातीपाईले रोग विरुद्धको औषधि खुवाउन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र उक्त कार्यक्रमलाई वडा तथा नगरवाट प्रवाह गर्ने सेवा सुविधा सँग आवद्व गरिनेछ।
- स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता अभिवृद्धी तालिम तथा अवलोकन भ्रमणलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

३. <u>खानेपानी तथा सरसफाई</u>

- निर्माण कार्य वाँकी रही संचालनमा आउन नसकेका खानेपानी आयोजनाहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न पहल गरिनेछ।चान्दु खोला ८ नं. वाध, खानेपानी तथा सरसफाई योजनाको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याईनेछ।
- संचालनमा रहेका खानेपानी उपभोक्ता संस्थाको क्षेत्र विस्तार, शुद्व पानी वितरणमा र निर्माणधिन खानेपानीहरु लाई सम्पन्न गर्न सहयोग गर्ने नीति लिइने छ ।
- विपन्न तथा सिमान्तकृत वर्गलाई खानेपानीको मिटर खरिद वडा स्तर बाटै सहयोग गरिनेछ ।
- गौरादह नगरपालिका भित्र रहेका खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितहरुलाई नियमन गर्ने व्यवस्था मिलाईने।

४. <u>भाषा कला साहित्य धर्म संस्कृति</u>

- भाषा कला संगित साहित्य तथा संस्कृतिको एकिकृत विकास विस्तार तथा संरक्षण लाई संस्थागत व्यवस्थाका लगि भाषा कला संगित साहित्य प्रतिष्ठा निर्माणका लागि पहल गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रका सबै धर्म समुदायका आस्था र विश्वासका केन्द्रहरुलाई संरक्षण सम्बर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ।
- लोप उन्मुख बाजा गाजा संस्कृति पहिरन र परम्पराहरुलाई विशेष संरक्षण गर्ने नीति लिइने छ ।

५. <u>लक्षित बर्ग विकास कार्यक्रम</u>

१. <u>महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकः</u>

- महिलाहरुको सिप र क्षमता अभिबृद्वि तथा सिपमुलक तालिमको व्यवस्था गरी स्वरोजगारका अवसर श्रृजना गरिने छ ।
- संविधानले निर्दिष्ट गरेको न्युनतम महिला संख्यालाई सुनिश्चित गरिने छ ।
- घरेलु हिंसा मुक्त नगरपालिका निर्माणका लागि सचेतनामुलक, कानुनी उपचार मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- उद्यमी महिलाहरुलाई प्रोत्साहन, प्रेरणा मुलक, प्रविधि हस्तान्तरण जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बालमैत्री नगर निर्माणका लागी बालवालिकाको प्रोफायल तयार गरिनेछ।
- जेष्ठ नागरिकहरुको अनुभव र ज्ञानलाई स्थानिय विद्यालय स्तरका विद्यार्थीहरुमा पुस्ता हस्तान्तरणको कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- ७० बर्ष काटेका जेष्ठ नागरिकलाई नगरपालिका का स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य परिक्षण निःशुल्क गरिनेछ ।
- बर्षमा एक पटक नगरपालिका स्तरमा जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा मनोरञ्जन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- असाय, वेवारिसे र हिंसा पिडित महिलाहरुलाई सेफहाउसको व्यवस्था मिलाइने नीति लिइनेछ ।
- सिमन्तकृत समुदायका महिलाहरुलाई सामाजिक कार्यमा लाग्न क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

२. <u>अपाङ्ग अशक्त तथा असहाय</u>

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सिपमुलक व्यवसायिक तालिमको व्यवस्था मिलाइने छ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेक अपाङ्गता व्यक्तिहरुको अपङ्गताको अवस्था खुल्ने गरिरको विवरण तयार गरी क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

३. <u>विपन्न दलित,आदिवासी,जनजाती मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्गका लागि</u>

- विपन्न, दलित, आदिवासी, जनजाती मधेशी मुस्लिम र महिलाहरुका लागि लोक सेवा तयारी कक्षा संचालन गरिने छ।
- सिभिल ओभरसियर, अ.न.मि स्टाफ नर्स, वैद्य, जे.टि.ए ,पशु तथा कृषि अध्ययन गर्न चाहाने विद्यार्थीहरुलाई सहज अध्ययन को व्यवस्था मिलाइनेछ।
- घरेलु हिंसा, जातिय विभेद जस्ता कुरीतीहरु विरुद्ध सचेतना मुलक होडिङ्ग वोर्डहरुको व्यवस्था गरिनेछ।
- लक्षित तथा विपन्न समुदायलाई जिवनस्तर वृद्वि गर्न रोजगारमूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

घ. वन वातावरण र विपद व्यवस्थापन तथा फोहोर मैला व्यवस्थापन

- आ.व ०८०\०८१ वाट विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी रणनीति कार्यन्वयनमा ल्याईनेछ।
- गौरादह नगरपालिकाको विकास योजना तयार गर्दा सम्भावित विपद्को लेखाजिखा समेत गर्नु पर्ने भएकोले नगरपालिकाले वडागत विपद् पहिचान तथा नक्साङ्कन तयार गर्नेछ ।
- नदि उकास भएका जग्गाहरुमा वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइने छ ।
- सडक निर्माण गर्दा बाटोको दुवै पट्टि स्थानिय बासिन्दाहरुले छुट्याउने संरक्षण गर्ने गरी वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइने छ।
- निजी वन लगाउने वा अरुवाली सरह वृक्षारोपण गर्ने कामलाई प्रोत्सहीत गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ।
- जलाधार क्षेत्रको संरक्षणका लागि प्राकृतिक पोखरी संरक्षण र बृक्षारोपण लाई प्रोत्सहित गरिनेछ।
- लाहा खेती र जडिवुट्टी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गौरादह नगर वासीहरु सबैले अफ्नो घर आँगन मा कम्तिमा दुई वटा निमपत्तिका विरुवा हुर्काउनु पर्ने र सरकारी तथा सार्वजानिका भवन परिषरमा कम्तिमा १० वटा निमपत्ति को

विरुवा हुक्काउँनु पर्ने अभियान संचालन गरिनेछ।जसको शुरुवात जनप्रिनिधिहरु को घर आँगन र नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्था हरु बाट शुरुवात गरिनेछ ।

- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयहरुमा बगैचा व्यवस्थापनको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- जैविक विविधता संरक्षण, जलवायु परिवर्तन र जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- वडा स्तरको वजेट सिलिङ विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी रकमको ६० प्रतिशत विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा र ४० प्रतिशत रकम वातवरण संरक्षण र वृक्षरोपण कार्यक्रममा विनियोजन गर्ने गराउने र विपद व्यवस्थापन तर्फको आधा रकम विपद् न्यनुनिकरणका लागी पुँजिगत तर्फको खर्च र आधा रकम विपद् तथा राहत उद्वारमा खर्च गर्ने।
- नगरस्तरमा विपद् व्यस्थापन कोषका लागी छुट्टयाईने रकमको ५० प्रतिशत रकम विपद् न्यूनिकरणका लागी पूजिगत खर्च तर्फ र ५० प्रतिशत रकम विपद राहत तथा उद्वार खर्च गर्ने नीति लिईनेछ।
- गौरादह नगर भित्रका सिमसार क्षेत्रको विकास विस्तार र संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- घर निर्माण गर्दा प्रत्येक घरले आफ्नो आँगन वा बारिमा २ वटा रुख विरुवा हुर्काउनु पर्ने गरी घर नक्सा पासमा आवद्व गरिने छ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिने छ ।
- विपद व्यवस्थपन कोषमा आवश्यक रकम व्यवस्था गरिने छ ।
- वाढीवाट हुने कटान ढुवान र आगलागी जस्ता प्रकोप बाट सुरक्षित रहन सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने र पूर्व सावधानीका उपायहरु अवलम्बन गरिनेछ।
- आपतकालिन उद्वार तथा राहतका लागी आवश्यक सामाग्रीको भण्डारणको व्यवस्था गरिने छ।
- प्रकोपको समयमा सरोकारवाला, सरकारी एवं गैर सरकारी र स्थानिय सघं संस्था सँग समन्वय गरी उद्वार, राहत एवं पिडितलाई अस्थायी वसोवासको व्यवस्थापन गरिनेछ।
- प्रकोप उद्वार, व्यवस्थापन तथा सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्न रेडक्रस, लायन्स कल्व, स्काउट, जेसी लगायतका समाजसेवी संस्थाहरु सँग समन्यव गरी आवश्यक स्वयम सेवक जनशक्ती तयार गरीनेछ।
- फोहोरलाई स्रोतमानै जैविक तथा अजैविक वर्गिकरण गर्न टोल विकास संस्था तथा समुदाय स्तरमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- जनधनत्व अनुसार क्षेत्र विभाजन गरि फोहोर मैला सफाइ शुल्क संकलन गर्ने कार्य कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रको फोहोर संकलन र उत्सर्जन कार्य गरी हाल काम गरि रहेको संस्था सँग ११ औ नगर सभा बाट पारित निर्णय अनुसार समन्वय र छलफल बाट निजको सेवा शुल्क निर्धारण गरि नगर क्षेत्रको फोहरमैला संकलन व्यवस्थापनको कार्य गरिनेछ ।

- फोहोर मैला उत्सर्जन केन्द्रलाई सुरक्षित र व्यवस्थित गर्ने कार्य गरिने छ ।

ङ सुशासन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह र क्षमता विकासः-

- नगरपालिका र मातहतका कार्यालयहरुमा प्रवाह गरिने सेवालाई मितब्ययी पारदर्शी र गुणस्तर युक्त बनाउदै लगिनेछ।
- विषयगत शाखाहरुको कार्य सम्पादन सूचक निर्माण गरी शाखा प्रमुखहरु सँग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने नीति लिईनेछ।
- नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालयहरु बाट हुने सेवा प्रवाहमा छिटो छरितो गुणस्तर र एकरुपता ल्याउन आधुनिक प्रविधी जडान गरी नगरपालिकामा रहेका डाटाहरुलाई सुरक्षित गर्न लोकल सरवरको व्यवस्था गरिनेछ।
- नगर कार्यपालिकाको वेभ साइटको क्षमता वढाउनईनेछ।
- नगर भित्रका सबै सरकारी कार्यालय शैक्षिक संस्थामा कर्मचारी र शिक्षकहरुको लगबुकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सार्वजनिक सम्पति पहिचान, सिमाङ्कन, अभिलेखीकरण र संरक्षण गरिनेछ ।
- नगर र वडाबाट प्रदान गरिने सेवालाई चुस्त दुरुस्त छिटो छरितो बनाउन अहिलेको अहिले र आजको काम आजै भन्ने निती लिइनेछ ।
- नगर र वडाहरुमा हेल्पडेक्सको स्थापना गरि सेवाग्रहीलाई सहजता प्रादन गरिनेछ ।
- नगर भित्र रहेका रिक्त दरबन्दीमा कामको चाप र आवश्तकता अनुसार दरबन्दी पदपूर्ति गरिनेछ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक आय संकलनका दायराहरु फराकिलो पारी बैज्ञानिक कर प्रणाली लागु गरिने छ।
- आ.व. ०८०\८१ देखि सम्पतिकर लागु गरिनेछ।यसका लागि आवश्यक तयारी गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालनमा रहेर पनि नगरपालिकामा व्यवसाय दर्ता\नविकरण नभएका\ नगरेका उद्योग व्यावसायहरुलाई एक पटकका लागि वि.स. २०८० आश्विन मसान्त भित्र दर्ता \नविकरण हुन आएमा चालु आ.व. को दरमा विगत दुई आर्थिक बर्षको व्यावसाय कर तिरेमा त्यस्ता उद्योग व्यवसायहरुको दर्ता \ नविकारण गरिनेछ।सोभन्दा अगाडीको व्यवसाय कर खोजि गरिनेछैन र सुबिधा दिएको अवधी भित्र दर्ता नबिकरण हुन नआउने उद्योग व्यबसायहरु सगँ व्यवसाय कर बकौता कायम गरि सरकारी बाँकी सरह असुलउपर गर्ने नीति रहनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका आपूर्तिकार्ता, सेवाप्रदायहरु लगायत सबै प्रकारका व्यापार व्यवसाय उद्योग हरु अनिवार्यरुपमा व्यवसाय दर्ता गरेको हुनुपर्नेछ। नगरपालिकाको कार्यालय वा वडा कार्यालय बाट भुक्तानी गर्दा चालु आ.व. का लागि व्यवसाय दर्ता\नविकरण र नगरपालिकालाई तिर्नु बुझाउँनुपर्ने सबैखालको रकम बुझाएको पछि मात्र भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउँने।यस नगरपालिका बाहिरका आपूर्तिकार्ता\सेवा प्रदाय हरु लगायत सबै प्रकारका व्यापार व्यवसाय

उद्योगहरु लाई भुक्तानी\सिफारीस\नियुक्त गर्नु पर्दा त्यस्ता आपूर्तिकार्ता, सेवा प्रदायहरु लगायत सबै प्रकारका व्यापार, व्यवसाय, उद्योगहरु समेत नगरपालिकामा अनिवार्यरुपमा सूचिकृत हुनुपर्नेछ।

- नगरपालिकाको कार्यालयमा कर प्रशासन शाखाको स्थापना गरिनेछ ।
- नगरपलिकाका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्न र नगरको सुरक्षा व्यवस्थाका लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरि सकीएकोले प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार स्थानिय ऐन, नियम, कार्यविधिहरु निर्माण गरिनेछ र मौजुदा ऐन नियम कार्यविधिलाई समयानुकुल संसोधन तथा परिमार्जन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- अनुगमन कार्य निरन्तर गर्ने र सोको अवस्था बारे कार्यापालिकामा छलफल गर्ने र थप व्यवस्थित गर्ने कार्य गरिने छ।
- नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमता विकास र जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता विकास कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- टोल विकास संस्थाहरुलाई व्यवस्थित गरी परिचालन गरिने छ।
- वडा स्तरमा गुनासो सुनुवाइ र संवोधन कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- स्थानिय रेडियोमा नगरवासीसँग नगर प्रमुख, उपप्रमुख र जनप्रतिनिधी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- वडा स्तरको मेलमिलाप समिति र न्यायिक समितिको क्षमता अभिबृद्वि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- गौरादह नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र रहेका संचार माध्यमहरुलाई व्यवस्थित बनाउँन र नीतिगतरुपमा एकरुपता ल्याउँनेछ।आम संचार माध्यम मार्फत नगरपालिकाको गतिविधि सार्वजानिक गर्नका लागि नगरपालिकाले आफ्नै आम संचार ऐन, निति, कार्यविधी निर्माण गर्ने नीति लिनेछ।
- साथै छिमेकी पालिकाहरु र सरोकारवालाहरु समेत सँग समन्वय तथा सहभागितामा गरी संचार प्रतिष्ठान गठन तथा संचालन गर्ने नीति लिईनेछ।
- न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने कार्यहरुका लागि थप चुस्तदुरुस्त बनाइनेछ ।
- नियमित बजार अनुगमन तथा उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्न सरोकारवाला निकायहरुसँग समेत समन्वय गरी सो कार्यलाई अझ प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- उपभोक्ता सचेतना शिक्षालाई वडागत रुपमा अभियानको रुपमा संचालन गरिनेछ।
- सूचना संचारको पहुँच नपुगेका ठाउँहरुमा NTC\NCELL टावरको लागी पहल गरिनेछ।

च. विविधः-

- गौरादह कृषि क्यापस अन्तर्गत भेटनरी (पशु विज्ञान) विषयको लागी विषय थप गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ।

- दिगो विकास कार्यक्रम (गौरादह गुरु योजना-१५,२० वर्षे) बनाई सोहि अनुसार कार्य गरिनेछ।
- स्थानिय रुपमा गरिने नगदे वाली औधोगिक कच्चा पदार्थको उत्पादन जस्ता खेती र वालीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- पाडाजुङ्गी-गौरिगञ्ज सडकको स्तरवृद्वी गरी ४ लेन बनाउने कार्य चाडै सम्पन गर्न गराउँन संघिय सरकारको ध्यानआकर्षण गराइनेछ।
- रतुवा खोला, चान्दु खोला, कृष्ने खोलामा र गेउरिया खोलामा सर्वे भएका र सर्वे गरिने स्थानमा मोटोरेवल पुल निर्माण गर्न संघिय तथा प्रदेश सरकारको ध्यानकर्षण गराईनेछ।
- रतुवा, चान्दु, गेउरिया, राम चन्द्रे,कृष्णे खोला, कमल खोलाको कटान तथा प्रकोप रोकथामको लागी संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारका संम्बन्धित बिभाग मन्त्रालय सँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- फुसको छानो हटाउँने कार्यक्रम बाट विपन्न परिवारको घरको छानो परिवर्तन गरि जस्ता पाता उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरि आ.व. ०८०\८१ मा सम्पन गर्न पहल गरिनेछ।
- स्थानिय सामाजिक संस्था जेसीज, स्काउट, रेडक्रस, लायनस सगँ सहकार्यका कार्यक्रम गर्नुको साथै संघिय सरकार, प्रदेश सरकार तथा नगरपालिकाको निती, अभियान तथा कार्यक्रम मा सहयोग पुग्ने गरि कार्यक्रम संचालनमा सहयोगि हुने निजी, गैर सरकारी, सामुदायीक क्षेत्रका संस्थाहरु संग सहकार्य गर्ने गराउँने निती अबलम्बन गरिनेछ।
- गौरादह नगरपालिकाका र मातहतका संस्थालाई निशुल्क जग्गा उपलब्ध गराउने जग्गा दाताहरुलाई सम्मान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- ग्रामिण सडक संजाल सूधार आयोजना-आयोजना समन्वय ईकाई कार्यालय मार्फत प्रकृया अगाडी वढाईएका सडक आयोजना कार्यान्वयनको लागी संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारको ध्यानाकर्षण गराईनेछ।

नगर सभाका सदस्य ज्यूहरु,

माथि उल्लेखीत निती तथा कार्यक्रमहरु लाई मुलआधार र मार्ग निर्देशन अनुसारनै उपलब्ध र संभव्य स्रोतसाधन अनुसारको बजेट तथा कार्यक्रम यसै नगर सभामा पेश हुने व्यहोरा अनुरोध गर्दै गौरादह नगरपालिकाको आ. व. ०८८\०८१ को बार्षीक नीति कार्यक्रम पेश गरेकोछु ।

धन्यवाद !!

मितिः- २०८०\०३\०७

स्थानः- गौरादह नगरपालिकाको कार्यालय,
गौरादह, झापा

<u>प्रस्तुत कर्ताः-</u>

छत्रपति सुबेदी
नगर प्रमुख
गौरादह नगरपालिका,
गौरादह, झापा